

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Den tredje statsmakten

- En kvalitativ studie om hur journalister på Skaraborgs Läns Tidning bevakar kontroversiella frågor

Linda Nyman

Examensarbete 15 hp
Inom Medie- och kommunikationsvetenskapliga
Programmet
Höstterminen 2008

Handledare: Ebba Sundin

Examinator: Staffan Sundin

SAMMANFATTNING

Linda Nyman

Den tredje statsmakten

- En kvalitativ studie om hur journalister på Skaraborgs Läns Tidning bevakar kontroversiella frågor

The third estate

- A qualitative study how journalists at Skaraborgs Läns Tidning report controversial questions

---

Journalisterna har som uppgift att verka som demokratins företrädare. Men själva begreppet demokrati är i dag svårt att uppnå. Insynen i den politiska verksamheten är svårare i dag än vad den var under förra seklet, då kommunerna var många fler än vad de är i dag. Detta ligger till grund för studiens syfte som handlar om att belysa hur journalister bevakar politiska beslut i en av Sveriges mindre kommuner, Skara. Avsikten är att studera om den lokala tidningen – Skaraborgs Läns Tidning uppfyller sin informationsuppgift när det gäller att ge sina läsare information som gör att de kan ta ställning till beslut som fattas i kommunfullmäktige. Undersökningen har utgått från problematiken: Hur uppfyller den lokala tidningen sin roll som demokratins förmedlare? För att söka svar på det har studien haft som utgångspunkt att hitta exempel på objektiv förmedling samt rättvis skildring.

En kvalitativ textanalys har använts för att hitta det mest väsentliga i texten. Genom en massmedieretorisk analys i form av närläsning har det relevanta i artiklarna trätt fram. Analysen har gått ut på att hitta de delarna i texten som är viktigare än andra för att på så sätt söka svar på studiens frågeställning.

Resultatet visar att mediernas roll som demokratins förmedlare kan ifrågasättas. Dagordningsfunktionen fungerar inte och tidningen tenderar till att hellre skildra besluten än motionerna, vilket ger allmänheten svåra förutsättningar för att kunna fatta rätta beslut vid val. Samtidigt skildrar journalisterna en objektiv bild och visar inte några tendenser till att vilja framställa beslut på sätt som skulle vara gynnande för något parti. Politikerna ställs mot varandra i artiklarna vilket ger en bild av en objektiv och rättvis journalistisk förmedling.

Nyckelord: Skara, Skaraborgs Läns Tidning, kommunbevakning, kommunalpolitik, kommunjournalistik

---

Postadress

Högskolan för lärande
och kommunikation
(HLK)
Box 1026
551 11 JÖNKÖPING

Gatuadress
Gjuterigatan 5

Telefon
036-101000

Fax
036162585

Innehåll

1 Inledning.....	4
1.1 Disposition	4
2 Problemprecisering.....	6
2.1 Problemområde	6
2.2 Syfte	6
2.3 Frågeställning	6
3 Teoretisk ram.....	8
3.1 Teorier	8
3.1.1 Maktens ansikte.....	8
3.1.2 Objektivitet.....	9
3.1.3 Teorin om mediernas dagordningsfunktion	10
3.1.4 Individens relation till den kommunala världen	11
3.1.5 Regler och förordningar	12
3.1.6 Teorin om tredjepersonseffekter	13
3.1.7 Medborgare, massmedier och politik.....	13
3.2 Tidigare studier	14
3.2.1 Medier och makt.....	15
3.2.2 Kommunalpolitik	16
3.2.3 Opinionsbildning	17
4 Bakgrund	19
4.1 De undersökta fallen.....	19
5 Metod	21
5.1 Förförståelse	21
5.2 Metodologiska avvägningar	21
5.3 Analys av material.....	22
5.4 Giltighet.....	23
5.5 Tillförlitlighet	24
5.6 Metodproblem	24
5.7 Avgränsningar.....	24
6 Resultat.....	25
6.1 Tidsaspekterna i de valda fallen	25
6.2 Framställningen av fallen	26
6.3 Språkanvändningen i artiklarna.....	29
6.4 Dagordningens funktion.....	32
7 Diskussion	34
7.1 Tidsaspekt.....	34
7.2 Framställningen av fallen	34
7.3 Språket.....	36
7.4 Dagordningens funktion.....	37
7.5 Slutsats	38
7.6 Förslag på fortsatta studier	39

8 Referenser.....	40
-------------------	----

Bilagor

Bilaga 1: Protokoll från kommunfullmäktige

Bilaga 2: Datum då artiklarna publicerats

1 Inledning

Den tredje statsmakten. Ingen har väl missat att höra uttrycket i något sammanhang. Vad innebär det egentligen och hur fungerar den? Kanske är det en organisation med makten och rätten att manipulera, ljuga, styra och påverka människor i rätt eller fel riktning? Eller är begreppet betydelsefullt och respektingivande? Eller fungerar det som en kanal som företag kan använda för att göra reklam?

Den tredje statsmakten är ett begrepp som beskriver massmedier i Sverige, där uppgiften är att granska samhället ur allmänhetens synvinkel. Som den tredje makten vid sidan av riksdag och regering ska massmedierna fungera som demokratins kontrollanter.

Demokratins förutsättningar ser annorlunda ut i dag i jämförelse med i mitten av förra seklet. Då genomfördes kommunsammanslagningar och antalet kommuner sjönk från 2500 till 300 i ett antal olika reformer. Detta kan ha urholkat den kommunala demokratin i kombination med den nämndsammanslagning som också skedde och som gjorde att antalet förtroendevalda minskade (Holmlöv 1978). Situationen för dagens journalister blir allt mer komplicerad och det är den problematik som ligger till grund för studiens tillkomst.

Medieforskaren och den före detta kommunreportern Gunnar Nygren berättar i Svenska Journalistförbundets tidning att i och med att landsting och kommuner privatiserar så säljs offentlighetsprincipen ut och det blir svårare och svårare för en kommunreporter att granska den kommunala verksamheten. En svårighet ligger i att de anställda inom den privata delen av kommunen tvingas hålla tyst. Privatiseringen gör att journalister över lag gör ett sämre jobb eftersom informationen till allmänheten begränsas, vilket i sin tur leder till ett demokratiproblem. Beträffande insyn i verksamheter får medierna allt mer lita på att kommuner och landsting själva sköter granskningen av sina verksamheter (Berthelson 2007).

Problematiken leder till minskad granskning, vilket gör att journalister inte kan uppfylla sin roll som den tredje statsmakten. Detta leder i sin tur till ett hot mot demokratin.

Vad är rätt och vad är fel? Medierna ställer makthavare mot varandra i sin strävan efter en rättvis och objektiv rapportering. Men hur blir det med deras eget ställningstagande? Genomsyras reportrarnas eget ställningstagande i jakten efter uppseendeväckande nyheter? Denna studie syftar till att belysa problematiken runt lokaljournalistiken och den allt svårare uppgiften att bevaka kommuner.

1.1 Disposition

Denna uppsats är disponerad enligt följande ordning:

Det första kapitlet presenterar studiens syfte, problemområde och frågeställningar som ligger till grund för studien. Kapitel två behandlar den teoretiska ramen och där presenteras de teoretiska anknytningar som är relevanta för studien. Journalistiken är en utgångspunkt och utifrån den belyses bland annat kommunikationsmodeller, maktdimensioner och dagordningsfunktionen. Kapitlets nästa del består av ett utdrag av de tidigare undersökningar som finns runt området. Avsnittet avslutas med en bakgrund som ligger till grund för att förstå studiens upplägg. Metodavsnittet, som är det fjärde kapitlet, beskriver hur undersökningen är

gjord, vilka metoder som har använts och hur urvalet gått till. Här beskrivs även hur resultatet analyserats. I resultatdelen redovisas sedan det empiriska materialet som undersökningen resulterat i. I det sjätte kapitlet diskuteras resultaten som presenterades i föregående kapitel. Till slut diskuteras studiens resultat i en slutsats. Där sätts resultaten in ett större sammanhang och förslag på fortsatta studier ges.

2 Problemprecisering

I det här kapitlet skildras studiens problemområde, samt syften och de frågeställningar som undersökningen sökt svar på.

2.1 Problemområde

En tillbakablick på de tryckta tidningarnas historia visar att de ofta var politiskt färgade. I dag är det annorlunda, visserligen finns det fortfarande tidningar som är färgade av politiska åsikter men dessa tidningar behandlar inte nyheter. Det primära syfte för nyhetsredaktioner är i dag att förmedla en så objektiv verklighet som möjligt för att på bästa sätt gynna demokratin. Att som reporter uttrycka åsikter hör till de opinionsbildande avdelningarna. Medier och tidningar drivs av människor och människor kan aldrig vara 100 procent objektiva. Tidigare erfarenheter gör att vi ständigt tar ställning och tenderar till att ha förutfattade meningar om personer och situationer. Begreppet demokrati har med tiden blivit mer komplicerat och tillämpningen av det i dag svårt. På 1950-talet minskade antalet kommuner drastiskt, vilket ledde till att tidningarnas roll som demokratins förmedlare försvårades och mediernas roll som den tredje statsmakten komplicerades.

Journalisterna har två viktiga uppgifter: de ska både förmedla ett budskap samt ifrågasätta det. Enligt mediernas roll som tredje statsmakt har de ett ansvar gentemot läsarna att ställa motfrågor samt att visa på motstridiga uppgifter. Det är också i linje med den fria mediesynen (Hadenius & Weibull 2003).

I den här studien studeras fyra fall av kommunalt fattade beslut och mediernas rapportering om besluten samt dess uppföljning. Fallen består i beslut fattade i och av Skaras kommunfullmäktige mellan 2005 och 2008.

2.2 Syfte

Detta arbete syftar till att belysa hur journalisterna bevakar politiska beslut i Skara kommun, en av Sveriges mindre kommuner. Avsikten är att studera om den lokala tidningen, Skaraborgs Läns Tidning uppfyller sin informationsplikt när det gäller att ge sina läsare information som gör att de kan ta ställning till beslut som fattas i kommunfullmäktige.

2.3 Frågeställning

Det verkar finnas en allmän uppfattning om att de kommunala besluten blir allt mer slutna och att insynen begränsas. Det gör att journalisternas uppgift som länken mellan makthavare och allmänheten blir allt viktigare. För att uppfylla syftet har följande frågeställning fått fungera som utgångspunkt:

Hur uppfyller Skaraborgs Läns Tidning sin roll som demokratins förmedlare?

- Hur ser tidsaspekten ut, från motion till beslut så som det speglats i tidningsartiklarna publicerade i Skaraborgs Läns Tidning?

- Hur har de olika valda ärendena speglats i Skaraborgs Läns Tidning?
- Hur används objektivt åt reporterns språk i tidningen, Skaraborgs Läns Tidning?
- Hur fungerar dagordningsfunktionen i Skaraborgs Läns Tidning?
- insändare/debattartiklar?

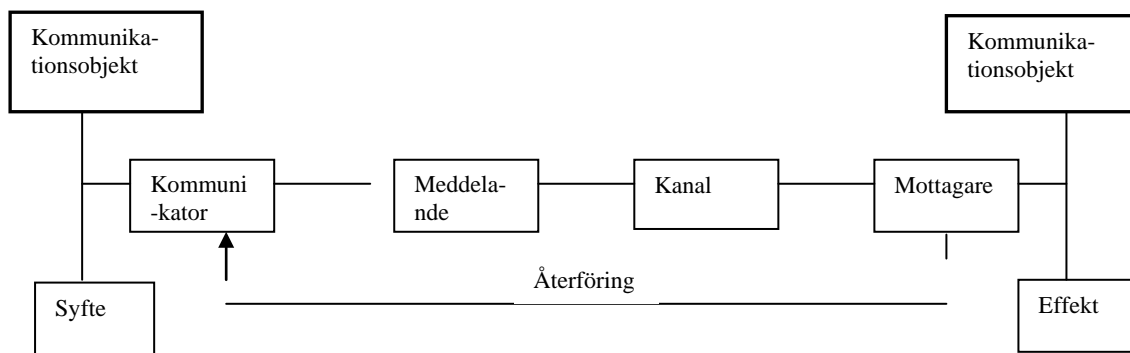

3 Teoretisk ram

I det här kapitlet presenteras de teoretiska anknytningar som berör politisk kommunikation samt masskommunikation och som ligger till grund för studien. I slutet kommer ett utdrag från tidigare studier att presenteras för att ytterligare ringa in området.

3.1 Teorier

Den klassiska kommunikationsteorin har växt fram under lång tid och används i dag av många forskare (Bengtsson 2001). Teorin är inriktad på processen som innebär att kommunikation i grunden är ”överföring av budskap”. Viktiga begrepp inom teorin är först och främst sändaren eller kommunikatorn som startar kommunikationen. Steg två är meddelandet, informationen som sändaren vill nå mottagaren med. Det tredje begreppet är kanalen, det vill säga det medium som används för att förflytta budskapet från sändaren till mottagaren. Begrepp fyra är själva mottagaren. Shannon och Weaver illustrerade teorin i en modell:

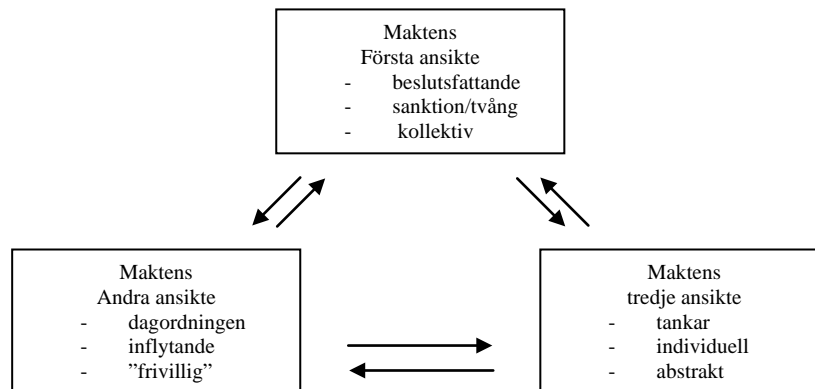

Figur 3.1: Shannon & Weavers kommunikationsmodell (i Bengtsson 2001, s 27).

Informationen som ska överföras mellan sändaren och mottagaren kan vara av olika slag. Informativa meddelande är avsedda för att öka mottagarens kunskaper om exempelvis sakförhållanden, medan information av propagandist slag mer medvetet försöker påverka mottagarens attityder. Det som påverkar är framförallt massmedier av olika slag vilket också gör att vi tillskriver medierna makt (Ibid).

3.1.1 Maktens ansikte

Begreppet makt kan definieras på många olika sätt. Petterssons teori går ut på makten ses som ett flerdimensionellt begrepp. Teorin går ut på tre dimensioner eller tre ansikten som alla avser den politiska makten. Numreringen i figuren nedan ska inte ses i ett tidsperspektiv, där det ena följer efter det andra. Utan här är det ett synlighetsperspektiv som avses, eller en skala där ena ändpunkten är synlighet och korrektion medan den andra ändpunkten är osynlighet och abstraktion (Strömbäck 2000).

Figur 3.2: Petterssons modell över maktens dimensioner/ansikten (Strömbäck 2000, s 55).

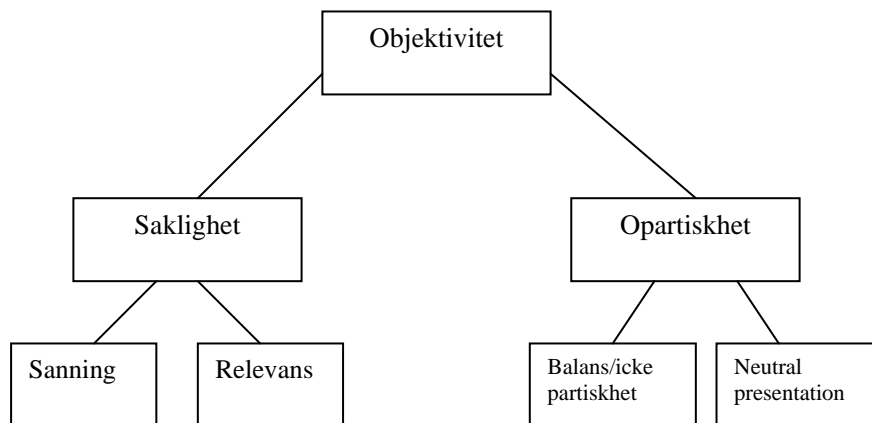
Den första dimensionen är maktens synliga ansikte. De beslut som fattas i riksdagen, landsting och kommuner hör till denna första grupp. Hit hör också de politiska makthavarna, de huvudsakliga innehavarna samt utövarna av maktens första ansikte. Maktens andra ansikte handlar om makten över vilka frågor som överhuvudtaget blir aktuella för beslutsfattande i den första dimensionen, makten över den politiska dagordningen. I den här rektangeln återfinns massmedierna som är länkade till de politiska beslutsfattarna. Det är via massmedierna maktens andra ansikte kommer till uttryck. Medierna utövar mer eller mindre självständigt inflytande över de politiska makthavarna. Maktens tredje dimension behandlar makten över tankeprocessen. Tankeprocessen ligger till grund för hur vi bland annat uppfattar verkligheten samt hur vi uppfattar aktörer i verkligheten och politiska frågor. Dimensionen innefattar alla dimensioner i varierande utsträckning. Medierna tillskrivs makt och publikens ställer krav på medierna att de ska producera en objektiv verklighet (Ibid).

3.1.2 Objektivitet

Vägen till information och påverkan i vårt samhälle kan vara svår och den viktigaste och vanligaste vägen för att nå dit är via journalisterna. Därför är relationen medier och beslutsfattare viktig. Förhållandet dem emellan ses som ett symbiosförhållande, eller med andra ord ett kärlek-hat-förhållande. De har båda nytta av varandra och utbyter tjänster. Beslutsfattarna ger journalisterna information i utbyte mot utrymme i mediet (Larsson 2005).

Holmlöv (1978) anser att reportrar som har som uppgift att bevaka kommunpolitiken bör sträva efter ett minskat avstånd mellan politikerna och läsarna för att på bästa sätt gynna demokratin. För att nå dit gäller det att för det första avbilda hela beslutsprocessen och för det andra förklara processen samt göra den begriplig för allmänheten.

Journalister som personer har mindre makt än den bild som förmedlas via samhällsdebatten. En journalist har som uppgift att tänka på publiken samt att vara känslig för opinioner. Det betyder inte att journalister saknar politisk makt utan att de ständigt måste vara observanta på vilka ämnen som intresserar allmänheten. Journalistiken skall i dag sträva efter objektivitet och Westerståhls modell visar att det finns fyra huvudkrav på en nyhet, nämligen att den ska innehålla, sanning, relevans, balans samt neutral presentation (Hadenius & Weibull, 2003).

Figur 3.3: Westerståhls objektivitetsmodell (Hadenius & Weibull 2003, s 372).

När Westerståhl skapade objektivitetsbegreppet utgick han inte från någon absolut objektivitet, utan menade att begreppet innehåller fyra huvudkrav på nyheter, sanning, relevans, balans och neutral presentation. Saklighet har två underliggande delar, sanning och relevans, där sanningskravet är överordnat alla andra krav. Eftersom en osann händelse inte är relevant och därmed inte heller möjlig att balansera och ge en neutral presentation (Ibid).

3.1.3 Teorin om mediernas dagordningsfunktion

I diskussioner kring dagordningen har massmedierna en central roll. Själva ordet dagordning är ett ord och begrepp som blivit allt mer vanligt, framförallt inom områdena politik och den allmänna opinionen. Begreppet skulle kunna sammanfattas som den dialog som ständigt pågår i samhället, både på ett personligt plan och på ett samhälleligt plan. Att massmedier sätter dagordningen kallas med ett annat ord för nyhetsmediernas dagordningsfunktion vilket betyder att det är medierna som bestämmer hur stor en fråga ska komma att bli. Det leder i sin tur till att medierna även bestämmer vilka ämnen som är viktiga och vad människor senare ska ha en åsikt om. Dagordningsteorin går ut på att nyhetsmedierna för fram frågor på allmänhetens dagordning (McComb 2006).

Dagordningsteorin tillskriver medierna makt eftersom journalisterna kan välja vad som är viktigt och vad de vill förmedla till allmänheten. Det betyder inte att medierna bestämmer vad människor ska tycka, men de bestämmer vilka frågor allmänheten ska ta ställning till (Edefors & Windh 2004). Den grundläggande idén bakom denna teori är att medierna har makt att

påverka vad människor tycker är viktigt. Medierna har inte makt över våra åsikter men däremot makt över vad vi ska ha åsikter om (Strömbäck 2000). McComb utvecklade agenda-setting teorin:

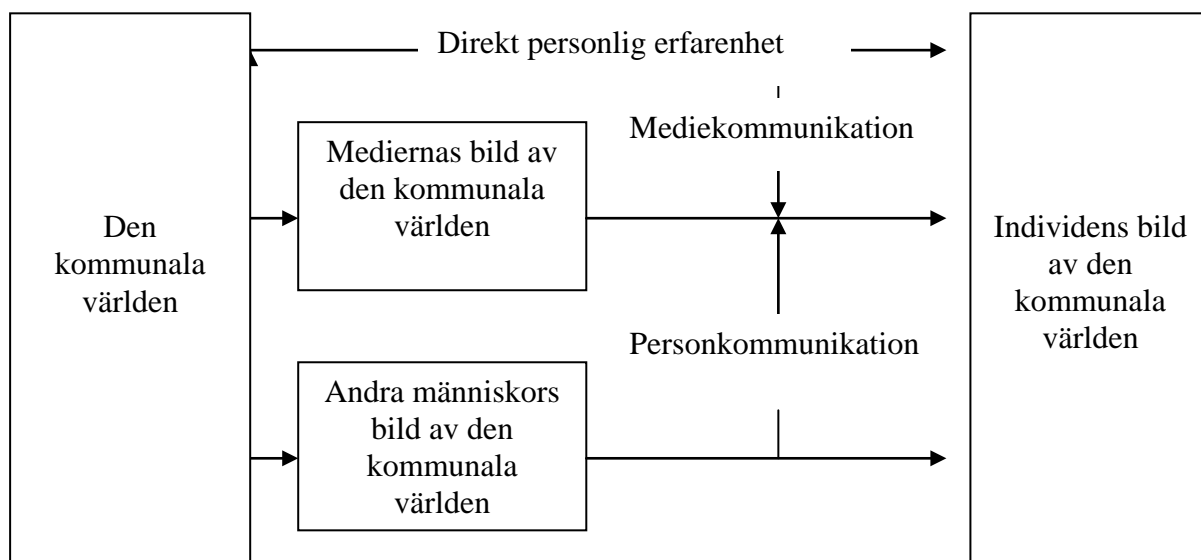
The idea of agenda-setting influence by the mass media is a relational concept specifying a positive – indeed, causal – relationship between the emphases of mass communication and what members of the audience come to regard as important. In other words, the salience of an issue or other topic in the mass media influences its salience among the audience (Strömbäck 2000, s 150).

Medierna sätter enligt den här teorin dagordningen för vilka frågor som anses viktiga att fokusera och diskutera. Det är de frågor som medierna lyfter fram som blir viktiga för oss. Antagandet om mediernas makt kan beskrivas som att det finns en verklighet, det finns bilder av verkligheten, och det finns de handlingar och reaktioner som följer av våra bilder av verkligheten (Nilsson 2001). Människor har behov av att ta del av den kommunala världen, vilket förklaras nedan.

3.1.4 Individen i relation till den kommunala världen

Johansson (2003) skriver att kommunala nyheter ofta presenteras i form av reportage och artiklar som beskriver beslut från den kommunala verksamheten. Men det förekommer också att journalister presenterar exempelvis kommunfullmäktiges sammankomster i form av referat. Det är en stor del av vad kommunjournalistiken går ut på, att rapportera från kommunfullmäktiges sammanträden samt möten vid andra stora nämnder. Ofta anordnar kommunen presskonferenser och handlingar skickas ut till tidningarna.

Edefors och Windh (2004) påpekar att kommunfullmäktige är ett direktvalt lokalt politiskt organ, vilket innebär att ur ett demokratiskt perspektiv har människor behov av att få ta del av de beslut som fattas där. Johanssons (1998) modell visar individen i relation till den kommunala världen.

Figur 4: Individen och den kommunala världen. (Johansson 1998, s 156)

Modellen visar några olika teorier om hur information från den kommunala verksamheten når ut till allmänheten. För att människor vid val ska kunna fatta korrekta beslut behöver de ta del av den informationen och de besluten som fattas där, samt vilka partier som står bakom (Ibid).

3.1.5 Regler och förordningar

Tryckfrihetsförordningen är en grundlag som reglerar tidningarnas verksamhet samt deras roll inom demokratin. Förordningen är överordnad all annan lagstiftning och gör att tryckta medier inte får hindras av statligt ingripande (Riksdagen 2008). Enligt Hadenius och Weibull (2003) är tryckfrihetsförordningens utgångspunkt att de tryckta medierna spelar stor och viktig roll för den demokratiska åsiktsbildningen. I förordningens andra kapitel stadgas offentlighetsprincipen.

Offentlighetsprincipen är en grundläggande rättighet i en fri opinionsbildning (Nilsson 2001). Till principen hör yttrande- och tryckfrihet som finns till för att skydda olika rättigheter inom en demokrati. Nilsson påpekar att medierna tillskrivs stor makt när det gäller att skapa möjligheter till ett offentligt samtal. Bengtsson (2003) menar att offentlighetsprincipen ger medborgarna rätten att fritt delta i den offentliga verksamheten samt ta del av offentliga handlingar. Till den grundläggande principen hör även meddelarfriheten som ger offentligt anställda personer rätten att lämna information och uppgifter till medierna.

På det redaktionella planet har pressens organisationer möjlighet att sätta upp egna frivilliga regler. Reglerna kallas de pressetiska reglerna och principerna är allmänt hållna. De handlar bland annat om medborgarnas rätt till korrekt och riktig information, journalisternas sociala ansvar, respekten för demokratin samt den professionella integriteten. De etiska reglerna vill i första hand garantera en korrekt och allsidig nyhetsförmedling och att enskilda personer inte ska råka illa ut på grund av kränkande publicitet. Regelsystemet utgår ifrån att det ska råda en

vidsträckt yttrandefrihet samt att pressen ska stå helt fri från staten (Hadenius & Weibull 2003).

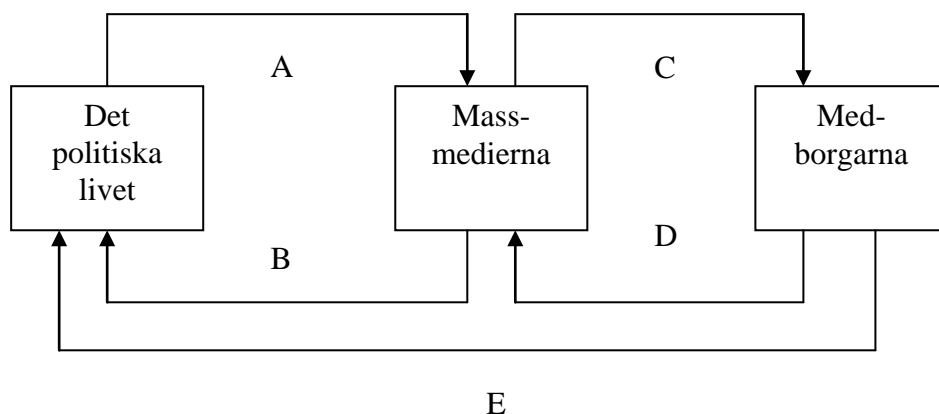
3.1.6 Teorin om tredjepersonseffekter

Människor i vardagslivet gör ofta skillnad mellan sig själva och andra. Oftast när det gäller egenskaper eller uppfattningar av negativa slag. Medier och deras påverkan hör oftast dit. Många anser att de själva inte blir påverkade av exempelvis filmer och nyhetsinslag medan de anser att andra blir betydligt mer påverkade av mediernas effekter. Vad det beror på är svårt att säga men det verkar finnas ett samband mellan den egna kunskapen på ett område och tredjepersonseffekten. Men effekten kan inte förklaras med att det är så att vissa personer som har kunskaper gör dem mer eller mindre immuna mot mediernas påverkan. En annan förklaring är att människor av psykologiska skäl underskattar hur mottagliga de själva är för medierna och dess påverkan. Det kan även bero på att människor överskattar andra människors mottaglighet. Det kan i sin tur också ha psykologiska skäl genom att människor tillskriver andra brister för att förstärka den egna självbilden. Det är relativt oklart hur mycket tredjepersonseffekten kan komma att påverka människors politiska åsikter. Men det som är klart är att tredjepersonseffekten existerar, vilket kan kopplas till andra teorier som handlar om mediers makt (Strömbäck 2000).

Med kunskaper om tredjepersonseffekten går nästa stycke in på massmediernas länk mellan det politiska livet och allmänheten.

3.1.7 Medborgare, massmedier och politik

Beslutsfattandet inom det politiska livet kan i sig ses som en kommunikationsprocess inom det politiska beslutsorganet, samt mellan dessa och andra aktörer och organisationer i samhället. Aktörernas inbördes agerande utgör besluten i olika sakfrågor som i samband med de olika frågornas innebörd kan förmedlas till massmedierna. Processen kan ses som att massmedierna utgör en länk mellan det politiska livet och det omgivande samhället (Ohlsson 1989). Detta illustreras i figuren nedan:

Figur 4: Det politiska masskommunikationssystemet (Ohlsson 1989, s 16).

Ohlsson (1989) påpekar att både de politiska aktörerna och massmedierna som medborgare har i varierad utsträckning ömsesidigt behov av att det politiska masskommunikationssystemet fungerar. Pil A och B visar den ömsesidiga relationen mellan massmedierna och det politiska livet. Pil C och D visar relationerna mellan massmedierna och medborgarna, där C beskriver det politiska nyhetsflödet från de olika nyhetskanalerna ut till medborgarna. Pil E visar medborgarnas reaktioner, riktade mot det politiska livet. Pilen beskriver medborgarnas politiska deltagande i olika situationer. Processen som modellen visar resulterar sedan i att nyheter om vissa politiska händelser rapporteras vidare till allmänheten medan andra ratas då de inte anses ha något nyhetsvärde.

3.2 Tidigare studier

Hur medierna bevakar det kommunala arbetet har studerats tidigare. I början av 2000-talet genomfördes ett antal studier i politisk kommunikation i uppdrag av Demokratistitutet. Syftet var att bidra till en debatt om politisk kommunikation och betydelsen för demokratin och dess sätt att fungera.

Edefors och Windh (2004) har i sin studie mediernas roll i demokratins som utgångspunkt. De undersökte hur väl tidningen i undersökningsområdet uppfyller sin informationsuppgift gentemot medborgarna. Den bild av verkligheten som tidningarna presenterar blir den bild allmänheten får av vad som beslutats vid kommunfullmäktige. För att den bilden ska bli så riktig som möjligt är det viktigt att tidningarna ger en så korrekt och allsidig bild som möjligt. Återger tidningarna en felaktig information får medborgarna en missvisande bild av verkligheten. Vilket senare kan resultera i att människor grundar sina beslut på en felaktig medierad verklighet. Genom att människor fattar sina beslut på felaktiga grunder kan demokratin ifrågasättas.

Under undersökningens tid fattade kommunfullmäktige 114 beslut. I undersökningen studerades två tidningars rapportering av besluten. Dels Dagbladet och dels Sundsvalls Tidning. Författarna anser att rapporteringen från kommunfullmäktige inte lever upp till informationsuppgiften som tidningarna har (Edefors & Windh 2004).

Nord (2004) tog sig an begreppet granskning. Med fokus på den kommunala nivån ville författaren visa huruvida politiker å ena sidan och kommunreportrar och redaktionella arbetsgivare på lokala dagstidningar å andra sidan ser på begreppet granskande journalistik. I undersökningen kommer han bland annat fram till att journalisterna själva lyfter fram granskningen som deras viktigaste arbetsuppgift. Sett från politiker och medborgares håll anser de inte granskningen som journalisternas viktigaste uppgift utan de anser andra uppgifter som betydligt viktigare.

Granskningen väcker mycket positiva associationer bland journalister men betydligt svarar känslor hos allmänheten (Nord 2004, s 24).

Vad det kan bero på är svårt att förklara med det finns en rimlig förklaring till att de båda grupperna tolkar begreppet på olika sätt. Journalisterna anser att begreppet är ett slags mål för deras eget arbete medan begreppet för allmänheten är något mindre uttalat. Som reporter anses det viktigt att gå bakom de enskilda uppgifterna för att kontrollera fakta mot andra källor. En annan viktig uppgift de har är att sätta den politiska dagordningen samt att välja ämnen för granskning (Ibid).

Egna uppgifter, självständigt framtagna och bearbetade av redaktionen framhålls som viktigt av de intervjuade journalisterna. Allt medan politikerna återkommer till att den granskande journalistiken borde innebära att alla parter i en konflikt kommer till tals på ett rättvist sätt och att alla aspekter av en fråga bli belysta (Nord 2004, s 25).

Nord rapporterar också att journalisterna och politikerna är överens på en punkt och den punkten rör anledningen till att granskningen ibland helt uteblir. De menar att det finns ett problem inom varje kommun där folk är rädda för att uttala sig och att kunskapen om offentlighetsfrågor är dålig. I det långa loppet leder det till negativa konsekvenser genom att nyhetstipsen till redaktionerna blir färre. Men det stora demokratiproblemet i kommunerna är bristen på resurser och tid på de redaktionella arbetsplatserna. I undersökningen framträder två viktiga perspektiv. Det första bygger på att de intervjuade journalisterna inte tycker att tiden räcker till, samt att resurserna är för små för att på ett bra sätt kunna granska så mycket som de vill. Det andra perspektivet anser att de redaktionella satsningarna på granskning har blivit allt svårare att åstadkomma. Anledningen är att kommunerna har blivit mer professionella i att kommunicera och att de har blivit allt mer skickliga i att hantera medier.

3.2.1 Medier och makt

Johanssons (2003) behandlar mediernas makt. Han rapporterar om hur journalister och allmänheten ser på just denna problematik. Johansson kommer bland annat fram till att både journalister och allmänheter anser att medier både påverkar politiska beslut samt människors politiska åsikter. Journalister som grupp har en större tro på massmediernas möjlighet att påverka politiker och opinioner än vad vanliga medborgare har. Undersökningen visar också att tron på mediemakten ökar med utbildningsnivå, både bland journalister och bland

allmänheten. En annan tendens som går att urskilja är att journalister som arbetar med samhällsjournalistik tillskriver medierna mer makt i större utsträckning än andra journalister.

När frågan gäller medieeffekten på vanliga människors politiska åsikter tror journalisterna att massmedierna har stort inflytande, men de tror inte att vanliga människor själva gör denna bedömning (Johansson 2003, s 20).

Johanssons rapport visar att journalisterna undervärderar allmänhetens åsikter. Medborgarnas åsikter skiljer sig inte lika mycket från journalisternas åsikter som journalisterna själva faktiskt tror.

Journalisterna antar helt enkelt att människor inte vill inse att deras politiska åsikter formas av massmedierna, såsom journalisterna menar är fallet (Johansson 2003, s 21).

Anledningen till undersökningens resultat beror på att journalisterna gör en tydlig skillnad mellan sig själv och andra. Vilket betyder att journalisterna inte ser sig själva som en del av den allmänhet de säger sig företräda. Det som legitimerar hela det journalistiska arbetet är att massmedierna påverkar både politikerna och allmänheten. Både allmänheten och journalisterna tror på mediernas effekt men den är mer betonad inom den journalistiska verksamheten. Politiken är stark medieberoende men resultatet i rapporten visar att journalisterna tillskriver sin egen verksamhet större betydelse än vad som är motiverat (Ibid).

3.2.2 Kommunalpolitik

Holmlöv (1978) tar i sin avhandling upp problematiken runt lokalpressen och kommunalpolitiken. Syftet med hans undersökning var att undersöka hur kommunalpolitik rapporteras av journalister och bedöms av läsare. Han kom bland annat fram till att lokaltidningar i större utsträckning än andra tidningar väljer att beskriva kommunala ärenden samt om sådant som handlar om betydelsefulla personer. Den visar också att lokala tidningars innehåll oftare bedöms som felaktig och missvisande än regionala tidningar. Holmlöv menar att det kan bero på att de kommunala reportrarna på grund av försäljningssituationen känner ett tvång att snarare betona bredd istället för djup. Samt att lokaltidningarna över lag har kortare artiklar där bakgrunden ofta helt tvingas utebli. Tidningarna visar också en tendens till att vilja överskatta om ärenden som behandlats som motioner. Journalisterna anser att de styrande organen är särskilt viktiga att bevaka. Kommunfullmäktiges möten följs upp via telefon medan nämnderna bevakas mer sporadiskt.

Reportrarna menar dessutom att ärenden måste publiceras snabbt; men det är nog snarare så att det är tips och vinklar som skrivs ut omedelbart även om det de berör är gamla ärenden (Holmlöv 1978, s 111).

Lokaltidningarnas rapportering förefaller vara mer intressant och användbar för läsarna än regionaltidningens. Anledningen till det anser Holmlöv (1978) vara att de lokala tidningarna något oftare presenterar ärenden som ännu inte börjat behandlas vid nämnderna, vilket ger läsarna en större möjlighet att påverka. Dessutom publicerar de allt fler fattade beslut som ger läsarna en klarare uppfattning om vilka regler som gäller. Fotografier, intervjuer, text och

rubriker används av lokalreportern i en artikel för att ge läsaren en ”jag var där” känsla. Kommunalreportern försöker genom det skapa en ”vikänsla”, en gemensamhet när det gäller vad som är subjektivt viktigt. Och för att göra verkligheten synlig ger reporterna saker namn, exempelvis namn på orten samt namn på inblandade personer. En tendens är också att lokaltidningar ofta publicerar intervjuer som en helhet genom att både journalistens fråga samt den intervjuade personens svar finns med. Det ger ett vardagligt och ett mer ärligt intryck än den vanliga redovisningsformen.

3.2.3 Opinionsbildning

Johanssons (1998) avhandling behandlar ämnena kommunala nyheter, personlig erfarenhet samt lokal opinionsbildning. Studien visar att cirka 80 procent av de kommunala nyheterna i de tidningar han undersökt handlar om den verksamhet som kommunen bedriver. De frågor som berör kommunen som helhet upptar ungefär 20 procent av medieuppmärksamheten. Av det övergripande materialet är den största delen allmänpolitik. Till det allmänpolitiska materialet hör framförallt partipolitisk och ideologisk debatt men också nyheter om kommunalval och resursfördelning. Johanssons jämförelse mellan Göteborgs Posten och en lokaltidning visar att lokaltidningarna är mer inriktade på verksamhetsområdena än på de kommunövergripande frågorna. Undersökningens resultat visar att bevakningen i GP är mer kopplad till politik till skillnad mot lokaltidningarna som är mer inriktade mot kommunal förvaltning. Allmänpolitiken har en tendens till att få ett uppsving under valår. Johansson påpekar också att en förutsättning för att det ska finnas några kommunala väljare överhuvudtaget är att de lokala medierna tar upp de kommunala frågorna i valrörelsebevakningen samt att rapporteringen skiljer sig från rikspolitiknyheterna.

Avhandlingen visar att de kommunala nyheterna är den kommunala beslutsfattarnas arena. Det är de kommunala politikerna samt de kommunala organen som främst får komma till tals i de lokala tidningarna. Det som påverkar urvalet av partipolitiska aktörer i de kommunala nyheterna visa ansatser till att bero på antalet mandat partierna har i kommunfullmäktige. Dessutom tenderar kommunalt regeringsinnehav vara avgörande för hur mycket som uppmärksammas (Johansson 1998).

Johansson påpekar att de kommunala nyheterna har ett högt läsvärde. Undersökningen visar att det finns skillnader i hur mycket intresse man har för kommunala nyheter beroende på om de är knutna till individen eller mediesituationen. Det finns också ansatser till att det är många olika faktorer som samspelar gällande varför läsarna tar del av de lokala nyheterna rörande kommunen och besluten som fattas där. Men det som sammanbinder dem är ett intresse för det lokala samhället, det som ligger personen i fråga nära. Viktiga faktorer är exempelvis social stabilitet samt olika former av personlig erfarenhet som är kopplade till läsning av kommunala lokala nyheter. Social position och politiskt intresse är en dimension för sig själv.

Ett rimligt antagande är att den lokalpolitiska debatten mest läses av politiskt intresserade läsare medan nyheter om den kommunala servicen och verksamheten läses mer av de som intresserar sig för lokalsamhället (Johansson 1998, s 56).

Medierna spelar en viktig roll för att bidra till en fri åsiktsbildning i ett demokratiskt samhälle. Johansson anser att medierna inte är allsmäktiga men att det som de lokala tidningarna rapporterar om blir det som kommuninvånarna anser som viktigt. Medborgarna är relativt

beroende av de lokala medierna för att kunna orientera sig lokalt även om deras egna erfarenheter både kan förstärka och försvaga medieeffekten.

Den här studien baseras på fyra fall från Skara kommun som presenteras i följande stycke.

4 Bakgrund

I det här kapitlet ges en bakgrund om den undersökta kommunen samt om den undersökta tidningen som är relevant för att förstå studiens resultat.

Skara är en kommun med 18 530 invånare (2008). I kommunfullmäktige sitter 45 ledamöter och sedan valet år 2006 styr alliansen med Charlotte Nordström (m) som kommunalråd. Kommunfullmäktige sammanträder ungefär tio gånger per år. Mandatfördelningen i kommunfullmäktige ser ut enligt följande: Socialdemokraterna, 17 mandat, Moderata samlingspartiet, 13 mandat, Centerpartiet fem mandat, Folkpartiet tre mandat, Vänsterpartiet två mandat, Kristdemokraterna, två mandat, Miljöpartiet, två mandat och Sverigedemokraterna, ett mandat.

Skaraborgs Läns Tidning (SkLT) är en obunden liberal tidning som startade 1884 som en landsbygdsupplaga till Skara Tidning. 1980, efter många försäljningar fram och tillbaka, köptes företaget av koncernen Herenco AB i Jönköping. Sedan 1995 ingår Skaraborgs Läns Tidning tillsammans med två andra tidningar, Västgöta Bladet och Falköpings Tidning i företaget Västgöta-Tidningar AB och ges ut sex dagar i veckan. Företaget har en upplaga på ungefär 21 100 exemplar. Skaraborgs Läns Tidning är till 93 procent fullbetald¹ och har en upplaga på 8 700 exemplar enligt senaste TS-upplagan. Tidningen täcker framförallt Skara, Vara och Götene, men även i Essunga, Lidköping och vissa delar av Skövde.

Skaraborgs Läns Tidning konkurrerar framförallt med Nya Lidköpings- Tidningen (NLT) i kommunerna Götene och Vara där båda tidningarna har lokalredaktioner. I Skara finns även den centerpartistiska tidningen Skaraborgsbygden som ges ut en gång i veckan. Men utgivningsorten Skara är fortfarande ohotad gällande tidningskonkurrensen.

I studien undersöks fyra fall, från motion till beslut, behandlade vid kommunfullmäktige. Därefter har Skaraborgs Läns Tidning undersökts för att se huruvida tidningen rapporterar från motionerna och besluten eller inte. Undersökningen har också intresserat sig för vad tidningarna väljer att skildra i artiklarna.

4.1 De undersökta fallen

Fall 1 – Drogpolitiska programmet: Den 15 september 1997 antog kommunen ett drogpolitiskt program som aldrig riktigt visade ansatser till till att fungera. Den 25 september 2006 la kommunstyrelsen fram ett nytt förslag för programmet samt förslaget om att tillsätta en drogbekämpare. Kommunfullmäktige beslutade då i enighet med kommunstyrelsen att arbeta fram en ny plan angående ett drogpolitiskt program. Den 29 oktober 2007 antog kommunfullmäktige det nya programmet som fick namnet, brotts- och drogpolitiska programmet och reviderade helt det gamla programmet från 1997.

Fall 2 – Visitor Center: Den 28 november 2007 lämnade kommunstyrelsen ett förslag om utvecklandet av Visitor Center (center för kultur i Skara) samt en upprustning av lokalerna. Centret finns till för att sammanknyta alla de medeltida besöksmål som finns runt omkring staden. Visitor Center engagerar kommuninvånarna och är något som de flesta överlag är stolta över. Kommunfullmäktige antog förslaget vid sammanträdet den 25 februari 2008.

---

¹ Med fullbetald avses de prenumeranter som betalar för tidningen.

Fall 3 - Budgeten: Den 16 juni 2008 antog kommunfullmäktige budgetförslaget för kommande år. Samtidigt presenterades ett förslag från kommunstyrelsen om vidareutvecklandet av "vision 2015" som antogs 2005. Vision 2015 är kommunens långsiktiga viljeinriktning som påverkar budgeten på många olika sätt genom att det är ett långsiktigt mål på tio år.

Fall 4 - Demokratiberedning: På sammanträdet i maj 2007 presenterade Gunilla Druve Jansson (c) ett förslag om en demokratiberedning samt beredningens möjliga uppgifter. Ärendet återremitterades till kommunstyrelsen för bearbetning vid kommunfullmäktiges sammanträde den femte maj 2007. Den 24 september samma år antogs förslaget. Beredningen skulle inrättas under kommunfullmäktige och ha representanter från varje parti. Beredningens uppgifter skulle vara arbeta med kommunövergripande demokratiutveckling. Beslutet skapade många olika reaktioner bland fullmäktiges ledamöter.

5 Metod

I kapitlet beskrivs hur undersökningen har genomförts, vilka metoder som har använts vid insamlingen av data samt vid analysen av det insamlade materialet.

Det här arbetet syftar till att belysa den problematik som journalister kan ställas inför i dagens samhälle samt de hot mot demokratin som kan framträda om journalistiken inte speglar en rättvis och allsidig bild. Sedan den nuvarande mandatperioden inleddes 2006 har ett antal beslut vid kommunfullmäktige valts ut för att sedan jämföras med tidningens rapportering av de enskilda fallen, från motion till beslut samt eventuell uppföljning. Urvalet resulterade i fyra fall som grundade sig i hur pass uppseendeväckande beslutet var. Med uppseendeväckande avses de motioner och beslut som dels resulterat i många artiklar men även i hur pass relevant beslutet känts för kommunen. Urvalet av artiklarna kan ha en tendens till att ha blivit vinklat då objektivitet vid val är svårt att uppnå. Anledningen till valet är beslut som jag ansett skapat stor debatt i kommunen, både på det kommunala planet och på det privata.

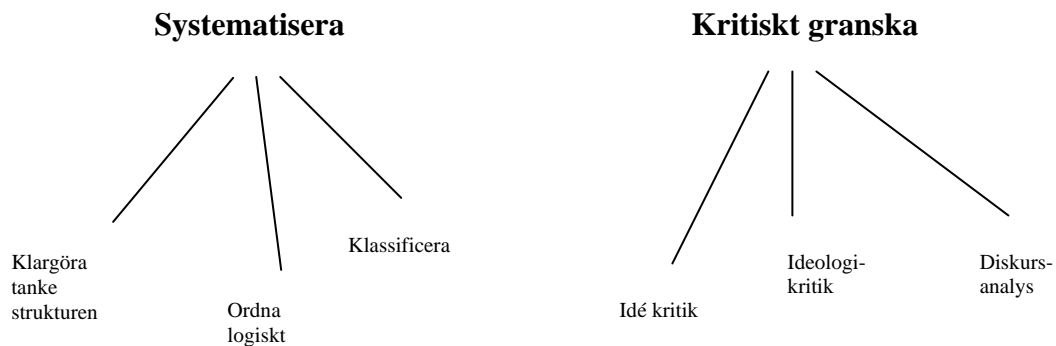
För att kunna ta del av det som behandlats vid mötena har jag läst protokoll från sammanträdena som finns att hämta på Skara kommuns hemsida (bilaga 1). De olika besluten har bidragit till ungefär fyra artiklar per fall samt eventuella uppföljningsartiklar och insändare, som ett resultat av besluten (bilaga 2). Artiklarna har oftast publicerats en till fyra dagar efter besluten. Insändare har jag letat efter tre veckor framåt efter det att tidningen rapporterat om besluten eller förslagen. Hur analysen av artiklarna och insändarna gick till beskrivs närmare i kommande stycken.

5.1 Förförståelse

För att ta del av resultatet är det av stor vikt att känna till del i studien. Då jag både kommer från den undersökta kommunen Skara och arbetar på den undersökta tidningen, Skaraborgs Läns Tidning som reporter så finns det en risk att egna åsikter och värderingar ha spelat in. Men med vetskap om detta har jag hela tiden strävat efter en objektiv granskning av resultaten.

5.2 Metodologiska avvägningar

Kvalitativ metod bygger på att försöka förstå andra människor genom tolkning (Thurén 1991). Kvalitativ textanalys används för att kunna studera kopplingen mellan text och kontext. Metoden går ut på att ta ut det mest väsentliga innehållet genom att läsa texten noggrant, både som helhet och som den kontext den ingår i. Det finns två huvudsakliga skäl som betonar tyngden i den kvalitativa textanalysen. För det första finns det vissa delar i texten som är viktigare än andra. Inom den kvantitativa metoden måste alla analysenheter behandlas lika. Ett annat skäl som söks är att innehållet i texten kan ligga dolt under ytan, enda sättet att nå det är genom intensiv läsning av texten. Det finns två olika former av frågeställningar vid kvalitativa textanalyser. Det handlar om att systematisera innehållet eller att kritiskt granska materialet (Esaiasson et. al 2007).

Figur 5: Frågeställningar för kvalitativa textanalyser (Esaiasson 2007).

Systematiserade studier används främst vid beskrivande analyser. Syftet med metoden är antingen att klargöra tankestrukturen hos aktörer, logiskt ordna innehållet i texterna genom att formalisera tankeinnehållet i överblickbara kategorier. Eller så kan innehållet klassificeras i givna texter genom att placera tankeinnehållet under en lämplig sammanfattad rubrik. De kritiskt granskande undersökningarna går ytterligare ett steg längre än de systematiserande. Metoden syftar till att antingen via ideologikritik lyfta fram samhällsliga konflikter som återspeglas i en text. Eller att genom en diskursanalys belysa maktförhållanden i samhället. Till sist finns metoden idékritik som syftar till att ta ställning till i vilken utsträckning en given argumentation lever upp till bestämda normer (Ibid).

Massmedieretorik är en populär analysmodell vid analys av journalistiska texter (Stål 2002). Massmedieretoriken består av två inriktningar, diskursanalys och massmedieretorisk analys där jag valt att använda mig av den senare metoden. Metoden är tolkande och sker på dels en strukturell nivå, då materialet är större och dels i form av närläsning när det gäller enskilda texter. Den strukturella nivån kan ge svar om vilka skrivmönster som träder fram och om dessa förändras eller utvecklas. Genom närläsningen fås insikt i de enskilda texterna eftersom relevanta frågor ställs till materialet. Delen tolkas i förhållande till helheten och helheten i förhållande till delen, den hermeneutiska cirkeln. Inom hermeneutiken är man intresserad av kunskap om människors livsvärld och genom cirkeln uppnås förståelse (Hartman 2007). Nerman (1981) beskriver processen där författaren bjuder in läsaren till att förstå hans/hennes verklighet så här:

Detta är världen, detta är min värld, detta bör vara din värld, kom och dela denna vår gemensamma värld (Nerman 1981, s 20).

Citatet beskriver människors livsvärld, hur människor tolkar den information de tar del av i det verkliga livet. I nästa stycke beskrivs hur analysen av studiens material har genomförts.

5.3 Analys av material

I undersökning tillämpas den kvalitativa textanalysen. Tanken var att studera kopplingen mellan texten och kontexten genom massmedieretoriken. Studien omfattade en undersökning på 20 artiklar och en insändare publicerade i Skaraborgs Läns Tidning och är fördelade på fyra teman. Fyra artiklar berörde det brotts- och drogpolitiska programmet, fyra artiklar handlade om besluten angående Visitor Center. Artiklarna om budgeten resulterade i sju

artiklar samt en insändare och vägen fram till beslutet om en demokratiberedning gav fem artiklar. Där av användes den massmedieretoriska analysen eftersom materialet är relativt litet och då artiklarna inte hade något direkt samband. Genom närläsning har jag studerat texterna och försökt tolka delen i relation till helheten. Jag ansåg inte det nödvändigt att ställa specifika frågor till texten utan jag har använt mig av studiens frågeställning. Tidsperspektiv? Hur ärendet har speglats? Hur objektivt språket är? Hur dagordningsfunktionen fungerade?

Med utgångspunkt från tidsperspektivet har artiklarna analyserats med syfte att dels se om hela beslutsprocessen skildras, från motion till beslut samt eventuell uppföljning. Men även hur pass nära inpå beslutet som en artikel om motionen har publicerats samt om reportern ger en bakgrund i de artiklar där motionerna inte tidigare har presenterats.

När det gäller hur ärendet har speglats har exempel från olika uttalanden plockats fram ur artiklarna. Frågor som ställts till texten är; Speglas en rättvis rapportering? Får båda parter komma till tals? Det har även varit av intresse med exempel där en objektiv rapportering uteblir.

Språket i artiklarna handlar om reporterns strävan efter ett objektivt språk. Exempel har plockats fram både där reportern gör en korrekt och objektiv återgivning men även där den har en tendens till att vara vinklad. Även här ställs frågan om huruvida journalisten ger en tillräcklig bakgrundsbild eller inte.

När det avser dagordningsfunktionen har exempel från insändare plockats ut. Även artiklar då tidningen skildrar allmänhetens syn på besluten har räknats in under den här kategorin. Det som har eftersökts är främst någon form av reaktioner från allmänheten i tidningen.

5.4 Giltighet

Problemet med giltighet är i stort sett olösligt eftersom det är en konsekvens av att forskningen arbetar med både ett teoretiskt och ett operationellt språk (Esaiasson 2007). Frågan som ställs blir därför om den som undersöker empiriskt verkligen undersöker det som ska undersökas på den teoretiska nivån. Begreppsvaliditeten är ett mått på detta eftersom det handlar om hur de teoretiska avgränsningarna stämmer överens med det sättet de ska mätas på. För att stärka validiteten gäller det att översätta det som ska undersökas i teorin till något som går att undersöka i praktiken.

Den här studien gjordes på ett relativt litet material i jämförelse med andra studier inom samma område. Genom att använda min frågeställning på artiklarna vid närläsningen delas syftet upp i små delar vilket ökar undersökningens giltighet. Det gör studien överblickbar vilket gör den lättare att kontrollera samt gör det lättare att undvika generaliseringar. Genom att jag har använt flera mindre fall istället för ett stort gör att det har varit lättare att undvika misstag. Undersökningen är uppdelad i fyra undersökningsområden där syftet var att hitta ett samband. Genom att den är uppdelad är det mindre områden att fokusera på samtidigt, vilket gjort analysen lättare. I ett stort ej uppdelat material blir fallen inte lika överblickbara och viktiga delar kan lätt glömmas eller tappas bort.

5.5 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet innebär att studien är korrekt och noggrant genomförd, den får inte innehålla några slumpmässiga fel (Esaiasson 2007). Genom att jag har använt mig av närläsning vid analys av artiklarna har jag fått tänka till extra på min egen situation eftersom egna åsikter lätt spelar in vid granskning av den typen. Eftersom jag själv då blir en aning vinklad i min tolkning av det som står i texten har jag hela tiden försökt vara medveten om min situation och försökt att inte låta mina åsikter spela in i granskningen.

När det gäller källkritiken som är kopplad till tillförlitligheten har jag hamnat inför den problematiken till viss del. Då undersökningen främst gällt det tidningen rapporterat från kommunfullmäktige och de beslut som fattats där samt insändare. Jag har inte använt mig av någon information från de enskilda partiernas hemsidor. Däremot har konsekvenserna av besluten skildrats genom att journalisten visat hur delar av allmänheten påverkats. Journalisten har även låtit experter uttala sig i vissa frågor och det är också där frågan om källkritik kommer in. Experten har tendens eftersom han vill framställa det han vet som det enda rätta.

Jag kan heller inte vara säker på att protokollen från kommunen som jag använt mig av stämmer överens med verkligheten. Men jag har ändå ansett protokollen från kommunfullmäktige som tillförlitliga då det faktiskt är kommunen själva som är källan.

5.6 Metodproblem

Jag är medveten om att de partier som är representerade i kommunfullmäktige är olika många. Detta kan så klart påverka hur stort utrymme ett beslut får i tidningen. Men min studie påverkas inte av det eftersom det i det här fallet är reporterns skildring av ärendena som är det intressanta.

Jag är också medveten om min egen roll i läsningen av artiklarna. Eftersom jag själv arbetar på den undersökta tidningen skulle resultaten kunna tendera till att bli vinklade åt något håll. Men genom att jag är medveten om detta problem anser jag att studien visar på ett tillförlitligt resultat. Jag har för säkerhets skull ständigt gått tillbaka för att påminna mig om studiens syfte för att på så sätt inte riskera att låta mina egna åsikter spela in. I nästa kapitel presenteras studiens resultat.

5.7 Avgränsningar

Då ämnesvalen, den tredje statsmakten, demokrati och dagordning är breda områden var studien i behov av avgränsning vilket resulterat i frågeställningen ovan. Undersökningen skildrar endast hur kommunbevakningen sköts i Skara kommun. Avgränsning har också gjorts genom att jag inte har lagt någon vikt vid vem som skrivit artiklarna. Jag har heller inte gjort någon jämförelse med någon annan kommun och dess kommunbevakning då jag ansett det inte går då skillnaderna kan skilja sig mycket åt och ständigt är föränderliga.

6 Resultat

I den här delen skildras undersökningens resultat. Kapitlet är uppdelat utifrån studiens frågeställning och därefter presenteras ärendena var för sig.

6.1 Tidsaspekterna i de valda fallen

Endast en artikel skildrar förslaget om vad som kommer att tas upp i kommunfullmäktige. Överlag presenteras endast besluten samt uppföljningar av respektive ärende. Tidningen fokuserar framåt på hur det blir sedan efter att kommunfullmäktige fattat besluten i de olika fallen. Reportern strävar efter att underlätta så mycket som möjligt för läsaren genom att hänvisa till förslaget som tidningen tidigare rapporterat om samt att berätta om bakgrunden.

Fall 1 – Drogpolitiska programmet: Artiklarna om det brotts- och drogpolitiska programmet speglar endast beslutet som fattades den 29 oktober 2007 samt en artikel om hur det nya programmet ska fungera praktiskt, som publicerades i samband med artikeln. En av artiklarna beskriver delmålen för programmet fram till 2015, så tidsaspekten ligger i det här fallet på mål inför framtiden, vilket kan resultera i kommande artiklar utanför studiens undersökningstid.

Fall 2 – Visitor Center: Förslaget från kommunstyrelsen angående en eventuell upprustning av Visitor Center har funnits en tid. Tidningen rapporterar endast om beslutet som fattades vid kommunfullmäktiges sammanträde den 25 februari 2008, som sedan resulterat i en del artiklar ur olika perspektiv. Tidsaspekten sträcker sig framåt. Artiklarna tar upp när beslutet beräknas träda i kraft och när de nya lokalerna beräknas vara färdiga för användning.

Christer Johansson, chef för det kommunägda utvecklingsbolaget Rådhuset, gästade Centerpartiets kretsstämma i onsdags och berättade om satsningen. – Visitor Center blir ett besökscentrum med medeltiden i centrum, sade han och betonade vikten av att ta till vara det vi har att visa, och samtidigt skapa sysselsättning – turismen är en näring! Detta är även ekonomiskt en stor satsning och här ska såväl regionen som grannkommunerna vara med och betala. Ännu är inte finansieringen helt klar för hela det fleråriga projektet, men Christer Johansson hyste ingen oro (08-02-29).

Fall 3 - Budgeten: Artiklarna skildrar förslag och beslut angående budgeten. Förslaget som lett fram till besluten presenterades på samma dag, den 18 juni 2008 och upptar en stor del av tidningsytan den dagen, en sida av tre som berör nyheter i Skara. Tidsperspektivet handlar om hur det ska bli i framtiden, den resterande tiden av mandatperioden. Artiklarna speglar budgeten från förslag till beslut samt den debatt som skapades angående vad som skulle prioriteras och inte. Många som kommer till tals i "huvudartikeln" angående budgetförslagen uttrycker sin oro.

Göran Ekblad (v) tyckte att båda budgetförslagen var svaga. – Vi vet att vi är på väg in i en lågkonjunktur. Regeringen fryser statsbidrag till kommunerna. Nu

hoppas ni att Anders Borg ska vara jultomte i slutet av året. Men tänk om tomten väntar ett år till för att komma närmare valet (08-06-18).

En hel sida i tidningen skildrar den debatt som drogs igång angående budgeten för den kommande mandatperioden. De största fokuseringsområdena skildras i olika artiklar där de förklaras och tydliggörs. Oppositionens förslag ställs mot alliansens. Artiklarna skildrar även förslag på ekonomiskt beroende projekt som fullmäktige kommer att behöva besluta om. Budgeten skildras från många olika håll och tar upp olika områden som kommer att drabbas både på gott och ont.

Fall 4 - Demokratiberedning: Ärendet är skildrat från förslag som kom från Centerpartiet under ledning av Gunilla Druve Jansson, till beslut, samt artiklar där emellan som berättar att förslaget återremitterades. Den första artikeln som behandlar förslaget publicerades sjunde maj 2007. Tidningen har även i några artiklar skildrat vad som hände sedan, uppföljningen. Reportern ger även i artiklarna korta förklaringar till vad beredningen innebär.

Socialdemokraterna sände tillbaka förslaget genom ett [sic] begära återremiss vid förra behandlingen i kommunfullmäktige (07-09-26).

Artikeln som skildrar förslaget om en demokratiberedning publicerades samma dag som kommunfullmäktige sammanträdde. I de andra artiklarna hänvisar journalisten till de tidigare skrivna artiklarna om ärendet:

I måndags skrev SkLT om kommuner som ändrar beslutsformer, slopar nämnder och ger kommunfullmäktiges arbete mer tyngd (07-05-09).

Det förklarande citatet ovan gör det lättare för läsarna att hänga med i hela beslutsprocessen eftersom de blir hänvisade till tidigare artiklar som berör samma ämne.

I en av uppföljningsartiklarna skildras en utredning som Centerpartiet ska genomföra för att på så sätt få reda på vad politikerna tycker om demokratin och förtroendeuppdraget i kommunen.

Denna mandatperiod är det demokratiberedningen som ska se över kommunens politiska organisation. Man börjar med att ta reda på vad politikerna i Skara egentligen tycker. Detta görs i en anonym enkät som snart sänds ut (08-12-17).

Reportern berättar i artikeln när undersökningen ska vara klar samt vad frågorna innebär.

6.2 Framställningen av fallen

Reportrarna strävar efter att ge en så balanserad bild som möjligt genom att låta politiker från båda sidor komma till tals. Förutom mp och sd får alla partier som har en åsikt om bedömningarna uttryck för sina tankar. Reportern tar varken ställning för eller emot och det går heller inte att se en tendens till att något parti skulle få mer utrymme än något annat.

Artiklarna tenderar till att hellre skildra de missnöjdas sida än att följa upp de positiva konsekvenserna. Allmänhetens åsikter uteblir oftast helt.

Fall 1 – Drogpolitiska programmet: Ärendet är speglat från två håll, för det första vad som har beslutats, samt vilka delmål som finns uppsatta för att ärendet ska nå sitt slutgiltiga mål år 2015. Reportern har valt att låta två kommunala politiker komma till tals för att på så sätt uppnå objektivitet. Leif Brohede (kd) uttalar sig i beslutet och Malin Larssons (mp) ifrågasätter beslutet. Reportern väljer också att påpeka i artikeln att kommunfullmäktige stödjer Malin Larssons uttalande:

Hon fick stöd från övriga och kommunfullmäktige beslöt att justera programmet på den punkten (07-10-31).

Reporter väljer att i artikeln endast ha med ett urval av delmålen som ska uppnås fram till år 2015.

Fall 2 – Visitor Center: I en av artiklarna speglas beslutet utifrån de missnöjdas perspektiv. Uno Bohman (m) var emot beslutet och får i artikeln uttryck för sitt missnöje. Hans argument ställs mot kommunalrådet Charlotte Nordströms (m) åsikter. Nordström anser flytten positiv:

- Vi måste vara beredda att sälja fastigheter för att bättre kunna ta tillvara hus som detta (Nordström i SkLT, 08-03-27).

Bohman kontrar med att citera Oscar Wilde:

- Det optimala är ofta de godas fiende (Bohman i SkLT, 08-03-27).

Artikeln ställer två medlemmar i samma parti mot varandra. Åsikter från oppositionen saknas. I artikeln skildras även medlemmar från PRO (Pensionärernas riksorganisation) och SPF (Sveriges Pensionärs Förbund) som lämnar över protestlistor för att visa sitt missnöje. Även kommunala handikappförbundet får uttryck för sin oro över flytten.

Beslutet vållade ingen debatt bland politikerna men i publiken satt representanter för de som skrivit på protestlistor vid PRO- och SPF- möten. Man oroar sig för att mista hörsalen (08-02-27).

Några artiklar speglar vad som hände efter beslutet, planerna inför öppnandet. Här får Christer Johansson, chef för det kommunägda Rådhuset i Skara komma till tals. Han beskriver planerna för det nya Visitor Center.

- Vi har stora framtida planer, och vi hoppas kunna skörda under lång tid framåt [...] Vi vill göra Skara till hela Sveriges medeltida centrum (Johansson, 08-03-29).

Fall 3 - Budgeten: Artiklarna ställer alliansen och oppositionen mot varandra. Många får komma till tals, såsom s, m, c, v och kd. Den huvudsakliga debatten i tidningen handlar om

kommunalrådet Charlotte Nordström (m) och Barbro Hassels (s) åsikter. Deras åsikter och budgetar sätts mot varandra och ges stöd av deras samarbetspartier. De ekonomiska frågetecken som framträder genom alliansens budget förskjuts till hösten och övriga oklarheter viftas bort.

- Då får vi besked om medel från regeringen [...] Vi drar slutsatser utifrån en demografisk modell och anser att vår budget följer behov hos barn- och utbildningsnämnden (Nordström, 08-06-18).

Oppositionsråd Barbro Hassel svarar emot detta:

- Vi har behov av en politisk ledning med mod och uthållighet. Jag är mycket orolig för kortsiktighet och dagens brister i ledning och styrning av kommunen (Hassel, 08-06-18).

Göran Ekblad (v) kritiserar båda budgetförslagen i en av artiklarna och hans uttalande skildras även det i tidningen. Den ena artikeln speglar en debatt mellan politikerna där de flesta politiker får komma till tals. Andra artiklar går in djupare i vissa uttalanden, men liksom i den första artikeln ställs moderaterna mot socialdemokraterna och tidningen låter båda parter uttala sig.

Men i ett fall är oppositionen oense, vilket skildras i artikeln.

Vänsterpartiet gav sitt stöd till den socialdemokratiska oppositionsbudgeten. Det framkom vid måndagens möte i fullmäktige. Det gjorde även miljöpartiet. Utom på en viktig punkt. – Vi anser inte att det ska finnas en enda högstadieskola, sa Anders Nilsson och höll istället med allianspartierna om att det behövs två skolor (08-06-18).

Citatet ovan visar att det inte endast är alliansen och oppositionen som ställs mot varandra utan även partier som i vanliga fall brukar samarbeta.

Fall 4 - Demokratiberedning: I den första artikeln där förslaget på en demokratiberedning presenteras har reportern låtit Sven Siverbo, programchef på kommunforskning i Västsverige, KFI, uttala sig och ge sina expertutlåtanden. Han uttalar sig bland annat om beredningstrenden.

- Men den stora frågan är att skapa en livskraftig demokrati. Den lokala demokratimodellen är i kris och politikerna kritiseras. Man tror att om medborgarna lär sig hur kommunen fungerar och hur politikerna arbetar kommer kritiken mot politikerna mildras (Sven Siverbo, 07-05-07).

I en annan artikel låter reportern både socialdemokraterna och centerpartiet få ge uttryck för sina åsikter. Lars Johansson (s) är kritisk.

- En levande demokrati föreslår man [...] Dokument och planering ger inget engagemang. En demokratiberedning med politiker och tjänstemän kan vara bortkastade resurser (07-05-09).

- *Det om möjligt ännu rörigare nu (Fredrik Nordström (s), 07-09-26).*

Gunilla Druve Jansson (c) svarar på artikeln.

- *Partierna är viktiga men jag tycker att detta är ett sätt att komma vidare. Andra kommuner provar (07-05-09).*

I artiklarna skildras uttalanden från politiker från både m, s, c och v och ger en balanserad bild och uttalanden jämt fördelade mellan partierna. I en av uppföljningsartiklarna skildras beredningens utvärdering av arbetet som hittills är utfört. Demokratiberedningens ordförande Gunilla Druve Jansson (c) uttalar sig. Även Barbro Hassel (s) som är kritiskt både mot beredningens och utvärderingen av den kommer till tals.

- *Vi tycker att det är bra att fråga alla och ge dem möjlighet att tycka till, säger Gunilla Druve Jansson (c) som är ordförande i demokratiberedningen (08-12-17).*

- *För att säkerställa resultat en [sic] enkät bör den göras av proffs. Annars är det bara som att man sträcker ut tummen och kollar; var är vi, sa hon (Barbro Hassel (s) 08-12-17).*

Reportern låter både ordförande i beredningen uttala sig angående utredningen samt att hon låter s uttrycka sin kritik. Dock förekommer endast två uttalanden i hela artikeln, ett uttalande från s och ett uttalande från c.

6.3 Objektivitet i artiklarna

Reportrarna ger en neutral återgivning av kommunfullmäktiges möten och beslut. Inga specifika ställningstaganden lyser igenom då rapporteringen ofta blir i form av referat samt en sammanfattning av vad som hänt tidigare i ärendet. När det gäller uppföljningsartiklar återges först ofta en kort sammanfattning samt hänvisningar till tidigare artiklar där läsarna exempelvis kan ta del av motioner och beslut och uttalanden från de olika politikerna angående ärendet. Reportern använder ett neutralt språk där inga vinklade ord eller bakomliggande åsikter lyser igenom.

Fall 1 – Drogpolitiska programmet: Journalisten väljer att inta en relativt neutral roll.

Artiklarna är i stort sett referat där reportern i korta drag återger vad som beslutades och vad det grundade sig på, några specifika ställningstagande är inte utmärkande.

Kommunfullmäktige antog i måndags ett nytt brotts- och drogpolitiskt program. Programmet pekar ut övergripande mål och delmål kring narkotika, alkohol, tobak och kriminalitet som ska uppnås fram till 2015 (07-10-31).

Reportern återger vad som beslutats i korta neutrala meningar. Ett medvetet val har dock gjorts då journalisten valt ut vilka uttalanden som ska få uttryck i tidningen. Exempelvis vilka citat och vilken eller vilka politiker som ska citeras.

Fall 2 – Visitor Center: Genomgående intar reportrarna en neutral ställning vid rapporteringen om Visitor Center. Ett objektivt val har gjorts då reportern i första artikeln väljer att visa på oenighet mellan två partimedlemmar:

Charlotte Nordström försvarar flytten med att med att kommunen måste utnyttja sina lokaler optimalt alla timmar på dygnet. [...] Centrum bör utvecklas också för de unga, konstaterar hon och påpekar att man måste våga ”konstatera och kommersialisera” (Skaraborgs Läns Tidning, 08-02-27).

Journalisten förmedlar endast vad som hänt vid mötet i form av att referera och låter båda parter komma till tals.

Uno Bohman lade ner sin röst och förklarade att han inte höll med partiet. Han läste yttranden från kultur- och fritidsnämnden som han varit med och [sic] ta fram. [...] Uno Bohman ser ett behov av en hörsal i gamla biblioteket och menade att turistbyråns fastigheter har utvecklingsmöjligheter (08-02-27).

Fall 3 - Budgeten: Ställningstagandet är i artiklarna neutralt. Det går inte att se att reportrarna skulle ta ställning varken för eller emot de enskilda uttalandena. Artiklarna refererar vad som hänt och ställer makthavarna mot varandra. Ett belysande exempel kan ses redan i ingressen:

Budgetdebatten i måndags visade att kommunen går mot sämre tider. Barbro Hassel (s) efterlyste tydliga prioriteringar och ledarskap från alliansen. Men hon gav inga tydliga besked om egna sparförslag i äldreomsorg och kommunstyrelse. Allianspartiet hänvisade istället flera frågor till höstbudgeten (08-06-18).

Reportern väljer i en av artiklarna att bygga upp artikeln i form av mötets uppbyggnad. Reportern börjar med att skildra hur kommunalrådet ger en positiv bild av Skara för att sedan visa på motsättningarna som finns mellan kommunalrådet och oppositionen. Det inledande språket tenderar till att innehålla viss ironi.

Kommunalråd Charlotte Nordström (m) gav en solig bild av Skara. [...] Ekonomiska frågetecknen skjuts till höstens detaljbudget (08-06-18).

Reportern ifrågasätter hur denna positiva bild av Skara går ihop med en ekonomi i obalans. I en annan artikel som också rör budgeten skildrar reportern en högljudd debatt där oppositionen protesterar mot en försäljning av en skola i kommunen.

Men socialdemokraterna vill nu att kommunen först fastställer en princip för försäljning av egendom där utgångspunkten är försäljning till högstbjudande. I detta fall handlar det om en riktad försäljning (08-06-18).

I artikeln ställer reportern Lars Johansson (s) mot Charlotte Nordström (m), vilket ger en objektiv skildring av den inträffade diskussionen.

Fall 4 - Demokratiberedning: Ärendet är i artiklarna presenterade genom ett neutralt språk. Redan i ingressen får läsaren en kort och objektiv återgivning av vad som hänt. Två belysande exempel:

SKARA: Det blev ingen demokratiutredning. I fullmäktige var socialdemokraterna kritiska till förslaget. Lars Johansson (s) varnade för planer som kan bli hyllvärmare och inte ge mer demokrati. – Jag beklagar att Lars Johansson inte framfört detta tidigare, säger Dan Åberg (m) lite förvånad. S-rösterna räckte för att skicka förslaget på återremiss (07-05-09).

SKARA: Den borgerliga majoriteten vill öka demokrati och delaktighet i Skara. En demokratiberedning med politiker ska få fart på engagemanget. Men s upprepar kritik mot förslaget. Trots att det gjorts tydligare under en återremiss. – Det är om möjligt ännu rörigare nu, ansåg Fredrik Nordström (s) (07-09-26).

Vissa av artiklarna kan tendera till att vara vinklade då reportern valt ut vissa delar för att förklara beredningens uppgifter och mål. Reportern försöker reda ut begreppet demokratiberedning och ger förslag på andra kommuner, exempelvis Vara och Götene som är närliggande kommuner som testat på företeelsen.

I Vara börjar politikerna sin [sic] möten med en halvtimmes gratis fika med Varaborna (07-09-26).

Artiklarna innehåller inte så mycket av reportrarnas egna ord utan det är mest en återgivning av vad som sades och beslutades vid sammanträdet.

Den av artiklarna som skildrar utredningen av demokratiberedningens arbete innehåller till skillnad mot de andra artiklarna mycket av reporterns egna ord genom att hon berättar vad som händer och varför. Artikeln innehåller endast två uttalanden.

Man vill veta vad tycker de [sic] om allmänhetens möjligheter till insyn i kommunen? Kan medborgarna påverka i kommunala frågor? Demokratiberedningen vill också veta hur politikerna tycker om samarbetet i kommunen och mellan kommunerna och om arvodet är lagom stort. Politikerna får också svara på vad de tycker om samarbete mellan fullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna och om dessa grupper har tillräckligt mycket att säga till om (08-12-17).

Reportern återger på ett objektivt sätt vad utredningen innebär och vad den anonyma enkäten innehåller och hur den är strukturerad.

Även om reporterna över lag skildrar en objektiv rapportering kan ibland viss ironi genomsyra artiklarna.

SKARA: Många kommuner kämpar för att få medborgarna mer intresserade av kommunpolitik. Även Skara. Många vill ändra på kommunfullmäktige och pigga upp mötesformer. Det trendigaste man kan göra är att tillsätta beredningar under fullmäktige. Även detta vill man göra i Skara (07-05-07).

Det verkar som att reportern har tröttnat på de många beredningar som tillsätts i kommunen för att lösa problem av olika slag. Reporterns ironiska tankar genomsyrar artikeln och ger en långt ifrån objektiv förmedling.

6.4 Dagordningens funktion

Inget av fallen visar på att tidningens rapportering från kommunfullmäktige ska ha skapat någon form av debatt då det inte resulterat i några insändare. Tidningen har heller inte tagit initiativ till att skriva någon artikel utifrån allmänhetens synvinkel.

Fall 1 – Drogpolitiska programmet: Ärendet har inte gett upphov till några reaktioner i form av insändare under den tiden som var avsatt för undersökningen. Även tidningens intresse i att ta reda på allmänhetens reaktioner har uteblivit.

Fall 2 – Visitor center: I en av artiklarna som skildrar ärendet tas det kort upp om SPF och PRO: s reaktioner mot beslutet.

Beslutet vållade ingen debatt bland politikerna men i publiken satt representanter för de som skrivit på protestlistor vid PRO- och SPF- möten. Man oroar sig för att mista hörsalen. Kommunala handikapprådet skriver till kommunen att en ramp bör vara installerad i samband med öppnandet (08-02-29).

Artikeln har inte yttrat sig i några insändare och tidningen har heller inte skrivit några artiklar där allmänhetens synvinkel skildras.

Fall 3 - Budgeten: Tidningen har inte skrivit något om huruvida allmänheten reagerar på budgetbeslutet. Inte heller hur skola och vård reagerar då de var viktiga faktorer vid fastställandet av just budgeten. Artikeln resulterade i en insändare under den tiden jag undersökte. Insändaren var undertecknad, Göran Ekblad, Vänsterpartiet, vilket kanske inte säger så mycket om dagordningsfunktionen då debatten fortfarande ligger på politikernivå.

Ingen vill tala om höjda skatter, men alla vill prioritera – utan att någon ska få mindre att röra sig med. Hur nu det ska gå till (Göran Ekblad (v) 08-06-27).

Insändaren ifrågasätter kommunens prioriteringar när det gäller att skapa balans i den vacklande ekonomin. Han utgår från bugeten som beslutades i kommunfullmäktige veckan innan.

Fall 4 - Demokratiberedning: Artikel ett tog upp förslaget om en demokratiberedning. Artikeln var publicerad i tidningen samma dag som kommunfullmäktige skulle sammanträda. Varken artikeln om förslaget eller artiklarna om besluten och vägen dit har resulterat i några insändare, eller uppföljare. Tidningen har heller inre rapporterat om huruvida allmänheten tycker förslaget är positivt eller negativt.

7 Diskussion

I det här kapitlet kopplas resultatet till de teorier som presenterades i kapitlet om den teoretiska ramen. I den här delen analyseras resultatet under samma kategorier som föregående kapitel.

7.1 Tidsaspekt

Det går inte att dra någon generell slutsats av resultatet då studien är kvalitativ, men utifrån studiens undersökta fall visar tidningen på relativt dålig rapportering angående motioner och förslag som tagits upp vid kommunfullmäktiges sammanträden. Endast ett av studiens undersökta fall skildrar förslaget samt innebörden av det. Dessutom publicerades artikeln om motionen samma dag som fullmäktige skulle besluta om frågan vilket inte gynnade läsarna som knappt fick någon tid till att sätta sig in i ärendet. Holmlöv (1978) anser att kommunreportrarnas huvudsakliga uppgift är att minska avståndet mellan politiker och läsare genom att avbilda hela beslutsprocessen. För det andra anser han det viktigt att tydliggöra processen för att den ska bli begriplig för allmänheten. Resultatet i den här studien visar på brister angående bevakningen av hela beslutsprocessen men stödjer teorin om att tydliggöra processerna. Reportrarna har ansett det viktigt att vid varje beslut redogöra kort för vad beslutet innebär samt berätta kort om förslaget. I resultatdelen skildras hur reportern vid varje artikel hänvisar till tidigare artiklar som skildrar samma beslut eller förslag för att läsarna ska få en bakgrund till vad som tidigare rapporterats angående besluten. Detta anses positivt men ändå bör man som Holmlöv uttrycker det avbilda hela beslutsprocessen för att på bästa sätt fungera som demokratins förespråkare.

Tidsaspekten kan placeras in under maktens andra dimension i Petterssons modell över maktens tre ansikten (Strömbäck 2000). Under den andra dimensionen finns massmedierna genom deras inflytande över de politiska beslutsfattarna. För att massmedierna ska kunna utöva makt krävs det att hela modellen kan kopplas samman. Genom den här studiens brister angående bevakning av hela beslutsprocessen anses inte modellen över maktens ansikten kunna uppfyllas. Vissa delar av beslutsprocessen saknas vid rapportering angående besluten vilket är ett problem eftersom information om motionerna ofta ligger till grund för människors åsikter.

Reportrarna i den här studien visar en tendens till att hellre fokusera på besluten och uppföljningen än att granska förslagen som kommit in. Detta antagande grundar sig i att endast ett av ärendena i studien skildrar motionen. Det leder enligt Holmlöv (1978) till en brist eftersom inte hela beslutsprocessen granskas. Det går inte att säga att resultatet är allmänt giltigt då resultatet endast gäller de undersökta fallen och då undersökningen är kvalitativ så går det inte att generalisera resultatet.

7.2 Framställningen av fallen

Studien visar att reportrarna strävar efter att skildra en så objektiv bild som möjligt av vad som beslutas på kommunfullmäktiges möten genom att låta båda sidor komma till tals. I artiklarna skildras ofta många partipolitiska åsikter och ofta kommer fler partier än m och s

till tals. Genom att låta båda sidor uttrycka sig även när det gäller missförhållanden tar reportern varken ställning för eller emot någon av åsikterna. En tendens kan ses till att reporterna hellre skildrar de missnöjdas sida än att följa upp de positiva konsekvenserna av beslutet.

Larsson (2005) menar att relationen mellan beslutsfattare och journalister är oerhört viktig eftersom de båda har nytta av varandra och utbyter tjänster. Politikerna ger journalisterna information i utbyte mot utrymme i mediet. I den här studien ses tydliga exempel på utbytet mellan journalister och makthavare. Journalisten är medveten om relationen och låter sig inte påverkas till att framställa bara den ena sidan i god dager. Utan i artiklarna skildras båda sidor. Tydliga exempel kan ses i resultatdelen som skildrar diskussionerna angående budgeten där Charlotte Nordström (m) ställs mot Barbro Hassels (s) kritik. Men även andra tydliga exempel synliggörs genom att reporterna strävar efter objektiv förmedling. Journalisterna tjänar inte på att gynna den ena sidan eftersom det kan påverka framtiden och den information de kan tänkas behöva senare.

Rapporteringarna från kommunfullmäktige skildras ofta i form av referat där politikernas åsikter ställs mot varandra. Reporterns egna ord förekommer sällan och då endast i form av förtydliganden och förklaringar. Johanssons (1998) modell över individen och den kommunala världen visar hur den kommunala verksamheten når ut till allmänheten. För att människor vid kommunala val ska kunna fatta korrekta beslut behöver de ta del av information som fattas vid fullmäktiges sammanträden, samt vilka partier som står bakom besluten. I den här studien ställer reportern politikerna mot varandra för att skildra verkligheten objektivt. På det sättet visar reportern vilka partier som står bakom de olika besluten samt vilka som sätter sig emot det. Den här studien sammanfaller med Johanssons teori om att journalister ska förmedla en rättvis bild till allmänheten genom att skildra åsikter och beslut utifrån vilket parti som står bakom det. På den här punkten fungerar medierna som den tredje statsmakten eftersom de på ett tydligt och objektivt sätt synliggör vilka partier det är som står bakom de olika besluten.

Politikerna i kommunfullmäktige är folkvalda och ska därför representera allmänheten i kommunen. För att nå ut till medborgarna använder politikerna sig av medierna som får fungera som en länk. Ohlsson (1989) illustrerar detta i en modell där han beskriver den ömsesidiga relationen. Resultatet visar att reportern inte endast sätter politiker från olika partier mot varandra utan visar också på motsättningar inom det egna partiet. I resultatdelen visas tydliga exempel på motsättningar inom alliansen där miljöpartiet går emot resten av partierna. Detta förstärker medierna som länken mellan makthavare och allmänheten eftersom de även visar på motsättningar och förstärker den ömsesidiga relationen som Ohlsson illustrerar.

Genom att visa på motsättningar stärks journalisternas roll som en objektiv nyhetsförmedlare. De rapporterar inte endast om det positiva eller det negativa utan ofta i form av referat från sammanträdena. I jämförelse med Ohlssons modell om det politiska masskommunikationssystemet fyller reporterna i studien rollen som förmedlare mellan det politiska livet och medborgarna. Huruvida återkopplingen från medborgarna till politikerna fungerar diskuteras tydligare under den senare delen av kapitlet.

7.3 Objektivitet

Överlag intar reportrarna en neutral ställning när det gäller deras återgivning av kommunfullmäktiges möten. Det går inte att skildra några specifika ställningstaganden då artiklarna till största delen är referat. Ofta återger reportern en sammanfattning av vad som hänt och sagts tidigare angående beslutet, exempelvis vid uppföljningar. Ett neutralt språk används vid presentationen av de båda sidorna. I resultatdelen visar exempel på neutral återgivning där reportern med egna ord ger en kort resumé av vad som hittills diskuterats.

I studien fungerar reportern som en objektiv förmedlare av budskap mellan en sändare och en mottagare. Shannon och Weavers (Bengtsson 2001) kommunikationsmodell visar på detta. Ett budskap förmedlas från kommunfullmäktige och via medierna, vilket i den här studien blir Skaraborgs Läns Tidning. Läsarna tar del av besluten i tidningen och blir då mottagarna av budskapet. Huruvida återkopplingen fungerar eller inte diskuteras i kapitlets sista del.

Journalister har makten att påverka vad människor ska ha åsikt om för frågor samt vad de ska tycka är viktigt. Den här studien visar att journalistikens makt tar sig uttryck via reportrarnas val av främst vad som ska få utrymme i tidningen men också vad som ska vara med i artikeln. I resultatdelen påpekas att reportern ofta gör val, främst när det gäller val av exemplifieringar av beslut. Vid tidningens skildring av förslaget angående en demokratiberedning väljer journalisten att med några exempel visa vad beredningen innebär och vad dess uppgifter kommer att bli. Den här konsekvensen kan sättas in i Petterssons modell över maktens dimensioner (Strömbäck 2000). Mediernas makt kan placeras in under maktens andra ansikte. Där mediernas makt och inflytande över allmänhetens tankar beskrivs. Den här studien visar att reportrarna anser att det är själva beslutsprocessen som är det viktiga. Studien visar att journalisterna inte styr över medborgarnas tankar utan endast över vilka frågor de ska reagera över. Allmänheten ges ingen möjlighet att skaffa åsikter innan besluten fattas men reportrarna ger en tydlig resumé när själva beslutet väl är definitivt.

Objektivitet anses som det mest väsentliga inom journalistiken. Men begreppet är svårt att uppnå eftersom människor ständigt tar ställning i frågor. En mer rätt formulering är att journalister bör sträva efter objektivitet i sin nyhetsförmedling. I denna studie är objektiviteten något som reportrarna kämpar för att eftersträva. I artiklarna skildras båda sidor av ett beslut, de som är för och de som är emot, vilket visar på en neutral presentation. Westerståhls objektivitetsmodell (Hadenius & Weibull 2003) visar att det inte finns någon absolut objektivitet. Objektivitetsbegreppet innehåller istället fyra huvudkrav på en nyhet, sanning, relevans, balans och neutral presentation. Sanningskravet är överordnat alla andra krav. Kopplat till den här studien innehåller alla artiklar sanning, vilket då också leder till att de får hög relevans. Genom att artiklarna anses sanna då de flesta är referat från kommunfullmäktiges sammanträden blir de möjliga för reportern att balansera och ge en neutral presentation. Därav kan en slutsats dras att studiens undersökta artiklar är relativt objektiva, i alla fall med utgångspunkt enligt Westerståhls modell. Artiklarnas sanningshalt grundas i den här uppsatsen på att de till stor del är referat från kommunfullmäktiges sammanträden. Reportern återger med egna ord vad som beslutats.

7.4 Dagordningens funktion

Studien visar på brister angående dagordningsfunktionen. Inget av de undersökta fallen visar på att tidningens rapportering från kommunfullmäktige ska ha skapat någon debatt eller resulterat i några insändare. Studien visar även på brister angående tidningens initiativ till att visa allmänhetens åsikter. Bristen gör att medierna inte fullt ut fungera som allmänhetens förespråkare i de undersökta fallen eftersom de endast förmedlar det politikerna tycker, tänker och beslutar om.

McComb (2004) definierar själva begreppet dagordningsfunktion som den dialog som ständigt pågår i samhället, både på det personliga planet och på det samhällsplanet. Genom att en tendens kan ses angående att tidningen väljer att prioritera rapportering angående besluten före rapportering om motionerna kan det tolkas som att möjligheten utgår för allmänheten att skaffa sig åsikter innan kommunfullmäktiges beslutar i frågan. Detta resulterar i att medborgarnas rätt till påverkan uteblir och ett hot mot demokratin uppstår samt mediernas roll som den tredje statsmakten försvinner. Detta kan också sättas i relation till det politiska masskommunikationssystemet (Ohlsson 1989). Medborgarna tar del av nyhetsflödet och dess rapport från kommunfullmäktige vilket skapar reaktioner hos medborgarna och höjer deras politiska deltagande. Allmänhetens återkoppling bör ske via medierna då journalisterna utgör länken mellan medborgarna och de politiska beslutsfattarna. Enligt den här studien fungerar inte Ohlssons modell, eftersom cirkelarna inte sluts då det inte sker någon återkoppling från allmänheten tillbaka till politikerna.

Ett liknande problem kan ses i resultatet av studien i relation till Shannon & Weavers kommunikationsmodell (Bengtsson 2001). Den innebär att ett informativt budskap går från sändaren via en kanal till en mottagare. Därefter ska en återkoppling ske, den så kallade responsen. Vid tidningens rapportering uteblir återkopplingen. Det blir en linjär kommunikation där sändaren (kommunfullmäktige) sänder ett budskap via en kanal (tidningen) till en mottagare (läsarna). Men läsarna ger inge respons på vad de tagit del av i tidningen och tanken med kommunikationsmodellen fallerar. I en av studiens artiklar skildras SPF och PRO:s reaktioner mot beslutet men det är också de enda reaktionerna man som läsare får ta del av i de artiklar som undersökts. Men det kan inte räknas som återkoppling då det endast gäller reaktioner av besluten. Motionen innan beslutet, har inte framställts i någon artikel så PRO och SPF har fått bakgrunden från annat håll.

Enligt Petterssons modell över maktens dimensioner innebär den tredje dimensionen vilken makt medierna har över tankeprocessen (Strömväck 2000). Medierna tillskrivs makt och publiken ställer krav på medierna att de ska producera en objektiv verklighet. Huruvida allmänheten påverkas eller inte av medierna är svårt att säga med utgångspunkt från den här studien då de undersökta artiklarna inte resulterat i några insändare. En liknande koppling kan även göras till Johanssons (1998) modell över individen och den kommunala världen. Allmänheten får information om vad som händer inom den kommunala världen antingen från medierna eller från andra människors uppfattningar av vad som beslutats. Medborgarna behöver ta del av information från kommunen för att kunna fatta korrekta beslut vid val och den informationen kommer till största delen från de lokala medierna. Artiklarna angående budgeten resulterade i en insändare från en politiker.

Men allmänhetens reaktioner uteblir då insändaren är från en politiker, Göran Ekblad (v). Enligt tredjepersonseffekten skulle detta kunna förklaras med att insändare uteblir genom att man ofta gör skillnad mellan sig själva och andra. Många anser att de själva inte blir påverkade av exempelvis nyhetsinslag medan andra blir betydligt mer påverkade av mediernas effekt (Strömbäck 2000). En del människor underskattar hur mottagliga de faktiskt är för medierna och dess påverkan vilket kan vara en förklaring till de uteblivna reaktionerna på Skaraborgs Läns Tidnings rapportering från kommunfullmäktige. Det skulle i så fall innebära att allmänheten faktiskt påverkas av rapporteringen men inte vill medge det. Att skriva en insändare skulle då vara att erkänna att man faktiskt har påverkats.

7.5 Slutsats

Uppfyller då journalisterna sin uppgift som den tredje statsmakten samt rollen som demokratins förespråkare? Med utgångspunkt från den här studien blir svaret både ja och nej. Anledningen till att det går att svara ja på den övergripande frågeställningen grundar sig främst i journalisternas objektiva skildring av de motioner och beslut som fattats vid kommunfullmäktiges sammanträden. Vid speglingen av de olika ärendena låter reportern båda sidor komma till tals och många olika partipolitiska åsikter framträder. Tydliga exempel på det viktiga utbytet mellan politiker och journalister visas, hur de samspelar i sin strävan efter att påverka och engagera. Journalisternas medvetenhet angående utbytet syns också tydligt då de inte låter sig påverkas av vare sig den ena sidan eller den andra. Journalisterna visar på motsättningar, vilket stärker deras roll som objektiv nyhetsförmedlare. Även när det gäller språket hos reportrarna tenderar det till ett neutralt ställningstagande. Det styrker ytterligare reportrarnas roll som demokratins förespråkare då de återger exakt vad som hänt och beslutats utan att blanda in egna åsikter och tankar. I studien fungerar reportrarna som en objektiv förmedlare av ett budskap mellan en sändare och en mottagare. Studien tar avstånd från teorier som säger att medierna avsiktligt vill påverka en mottagares åsikter åt ett speciellt håll, vilket visar på ett objektivitetstänk.

Att svaret tenderar till att bli nej grundar sig främst i att dagordningsfunktionen eller den så kallade agenda-setting funktionen inte fungerar över huvud taget, vilket gör att journalisterna inte får någon respons på det de gör. Sätter de agendan? Utifrån den här studien blir svaret nej. Enligt Shannon & Weavers kommunikationsmodell ska kommunikationen gå från en sändare via en kanal till en mottagare, där sedan en återkoppling ska ske. Återkopplingen har vid de undersökta fallen helt uteblivit. Med utgångspunkt i den här studien sätter inte medierna agendan. Studien visar även på dålig rapportering av motioner och förslag som tagits upp vid kommunfullmäktiges sammanträden. Holmlöv (1978) anser att journalisternas huvudsakliga uppgift är att underlätta för läsaren och då måste hela beslutsprocessen avbildas. Reportrarna i den här studien visar tendens till att hellre skildra besluten än motionerna vilket gör att läsarna inte kan skaffa sig åsikter innan ett beslut fattas. Detta leder till ett hot mot demokratin då allmänheten inte får den information de behöver för att kunna ta ställning i frågor som fattas via kommunfullmäktige. Därav fungerar inte mediernas roll som demokratins förmedlare.

7.6 Förslag på fortsatta studier

Ytterligare studier krävs för att kunna svara ja eller nej på studiens övergripande fråga. I en framtida studie vore det intressant att undersöka varför återkoppling från allmänheten uteblir. Beror det på brist på intresse eller blir allmänheten påverkad, bara att de inte syns i medierna. En annan intressant aspekt att söka svar på är att genom en enkätundersökning ta reda på hur dagordningsfunktionen fungerar. Hur allmänheten påverkas av det som står i tidningen? En annan synvinkel är att undersöka vad journalister prioriterar i sin bevakning och i så fall varför detta anses viktigare än andra frågor. Ytterligare vore det intressant att undersöka vidare vad för konsekvenser resultatet av den här studien kan ha. Vad har tidningarna för funktion när dagordningsfunktionen inte fungerar?

8 Referenser

- Bengtsson, Hans red. (2001). *Politisk kommunikation och demokrati*. Lund: Studentlitteratur
- Edefors, Peter & Windh, Lars (2004). *Besluten som försvann*. Sundsvall: Demokratiinstitutet
- Esaiasson, Peter; Gilljam Mikael; Oscarsson Henrik & Wägnerlund, Lena (2007). *Metodpraktikan- Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik
- Hadenius, Stig & Weibull, Lennart (2003). *Massmedier En bok om press, radio & TV*. Stockholm: Albert Bonniers Förlag
- Hartman, Jan (2004). *Vetenskapligt tänkande Från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur
- Holmlöv, PG (1978). *Lokalpressen och kommunalpolitiken- Hur kommunalpolitiken rapporteras av journalister och bedöms av läsare*. Stockholm: Ekonomiska forskningsinstitutet
- Johansson, Bengt (1998). *Nyheter mitt ibland oss- Kommunala nyheter, personlig erfarenhet och lokal opinionsbildning*. Göteborg: Institutionen för journalistik och massmedier
- Johansson, Bengt (2003). *Journalisterna och mediernas makt- föreställningar om mediernas påverkan inom politisk kommunikation*. Sundsvall: Demokratiinstitutet
- Larsson, Larsåke (2005). *Opinionsmakarna- En studie om PR-konsulter, journalistik och demokrati*. Lund: Studentlitteratur
- McCombs, Maxwell (2006). *Makten över dagordningen- Om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: SNS Förlag
- Nerman, Bengt (1973). *Massmedieretorik*. Stockholm: Almqvist & Wiksell Förlag AB
- Nilsson, Malin (2001): *Politikens medialisering- Massmedier som aktör och arena för politisk kommunikation*. I Bengtsson, Hans (red): *Politisk kommunikation och demokrati*. Lund: Studentlitteratur
- Nord, Lars (2004). *Alla tycker om granskning*. Sundsvall: Demokratiinstitutet
- Ohlsson, Anders (1989). *Politiska nyheter till nytta och nöje- En studie av varför vi tar del av nyheter om politik i press, radio och TV*. Stockholm: Almqvist & Wiksell Internationell
- Riksdagen (2008). www.riksdagen.se hämtad: 08-11-03
- Strömbäck, Jesper (2000). *Makt och medier- En bok om samspel mellan medborgarna, medierna och de politiska makthavarna*. Lund: Studentlitteratur

Stål, Margareta (2002). *Signaturen Bansai*. Göteborg: Institutionen för journalistik och massmedier

Thurén, Torsten (1991). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber

Bilaga 1

Kommunprotokoll från kommunfullmäktiges sammanträden vid följande datum:

http://skara.se/index_med.php?id=1

Sammanträde: 06-09-25

Sammanträde: 07-03-26

Sammanträde: 07-05-07

Sammanträde: 07-09-24

Sammanträde: 07-10-29

Sammanträde: 07-11-28

Sammanträde: 08-02-25

Sammanträde: 08-06-16

Bilaga 2

Artiklarna är tagna från Skaraborgs Läns Tidning vid följande datum:

SkLT: 07-05-07

SkLT: 07-05-09

SkLT: 07-09-26

SkLT: 07-10-31

SkLT: 08-02-27

SkLT: 08-02-29

SkLT: 08-03-27

SkLT: 08-03-29

SkLT: 08-06-18

SkLT: 08-06-27

SkLT: 08-12-17